

Uzasadnienie

Celem projektowanej ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej jest wprowadzenie do ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 i 1302) nowych regulacji w zakresie usług opiekuńczych, w tym upoważnienia do wydania aktu wykonawczego, jakim jest rozporządzenie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w sprawie usług opiekuńczych. Regulacje te są niezbędne ze względu na potrzebę ujednolicenia zasad świadczenia usług opiekuńczych w skali kraju.

Usługi opiekuńcze są jedną z niewielu form pomocy, dla których nie opracowano dotychczas stosownego standardu. Obecnie obowiązujące przepisy ustawowe określają jedynie ogólne ramy tych usług, natomiast w prawie powszechnie obowiązującym brak jest regulacji szczegółowych dotyczących standardu ich świadczenia, warunków realizacji oraz sposobu monitorowania i oceny jakości realizowanych świadczeń.

Wprowadzenie proponowanych regulacji zapewni przejrzystość prawa i pozwoli na ich lepsze dostosowanie do potrzeb osób korzystających z pomocy społecznej.

Powyższe związane jest także z koniecznością realizacji jednego z elementów kamienia milowego A70G reformy Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) - poszczególnych działań w ramach reformy A4.6 (załączniki Porozumienia o realizacji reform/inwestycji w ramach planu rozwojowego z dnia 24 sierpnia 2022 r. podpisanego pomiędzy Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej, Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej - Fragment załącznika nr 2a i 2b – Przyjęcie aktu lub aktów prawnych dotyczących standardów z zakresu opieki długoterminowej w pomocy społecznej).

Projektowana ustawa wprowadza do ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej obowiązek monitorowania i oceny realizowanych usług opiekuńczych (art. 50 ust. 6c) oraz wymagania jakie musi spełniać osoba realizująca usługi opiekuńcze (art. 50 ust. 4a i 4b). Należy zaznaczyć, że monitorowanie i ocena realizowanych usług opiekuńczych nie jest w praktyce nowym zadaniem, a jedynie ma charakter porządkujący i systematyzujący. Sposób monitorowania i oceny będzie polegał głównie na obowiązku kontroli jakości świadczeń poprzez np. określenie wewnętrznych procedur weryfikacji zapewnienia wysokiej jakości usług tj. kontrole, ankiety u odbiorców usług, analiza zebranych informacji. Samorządy gminne obecnie monitorują realizowanie wszystkich zadań z zakresu pomocy społecznej. Ponadto kontrola jakości świadczeń, zgodności z decyzją administracyjną, odbywa się głównie w oparciu o przeprowadzany nie rzadziej niż co pół roku wywiad środowiskowy, elementem monitorowania jest także reagowanie na składane skargi.

Podobnie w odniesieniu do wymagań dotyczących posiadania przez osobę świadczącą usługi opiekuńcze szkolenia z zakresu pierwszej pomocy, należy wskazać, że taki wymóg funkcjonuje aktualnie w odniesieniu do osób świadczących usługi sąsiedzkie (jedną z form usług opiekuńczych) a samorządy w tym zakresie tj. ewentualnych trudności w przeprowadzaniu takich szkole nie zgłaszały.

Ponadto projekt ustawy zakłada wprowadzenie do ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (art. 50 ust. 6d) upoważnienia do wydania przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego rozporządzenia w sprawie usług opiekuńczych. Rozporządzenie to określi standard świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania obejmujący czynności wykonywane w ramach poszczególnych rodzajów usług opiekuńczych, warunki realizacji usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz sposób monitorowania i oceny realizacji usług opiekuńczych.

Ze względu na obecną a także prognozowaną sytuację demograficzną w Polsce wywierany jest duży nacisk na udzielanie świadczeń opieki długoterminowej z dbałością o jak najwyższy standard i potrzeby użytkowników. W „Przeglądzie strategicznym systemu opieki długoterminowej w Polsce”, przygotowanym przez Bank Światowy w ramach realizacji kamienia milowego A69G KPO, wskazano, że w obliczu przemian demograficznych, z którymi obecnie mierzy się Polska, ogromnym wyzwaniem pozostaje zapewnienie dostępu do przystępnych cenowo usług opieki długoterminowej dobrej jakości. Wskazano także na brak odpowiednich standardów jakości których sformułowanie jest konieczne w celu realizacji opieki w sposób bezpieczny, skuteczny i celowy.

Projektowana regulacja wprowadza przepis przejściowy w zakresie wymagania posiadania przeszkolenia z udzielania pierwszej pomocy. Osoby wykonujące usługi opiekuńcze przed dniem wejścia w życie ustawy, niespełniające tego wymagania, będą mogły wykonywać te usługi przez okres 3 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie.

Zgodnie z art. 3 projektu ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia. Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Regulacje zawarte w projekcie ustawy nie stanowią przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), w związku z tym nie podlega on notyfikacji.

Projekt ustawy nie wymaga notyfikacji na podstawie art. 15 ust. 7 i art. 39 ust. 5 dyrektywy 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotyczącej usług na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 376 z 27.12.2006, str. 36).

Zgodnie z § 27 ust. 4 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) projekt ustawy nie podlega opinii właściwych instytucji i organów Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Banku Centralnego w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów projekt ustawy zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projektowane przepisy nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.